

ตำนานพระธาตุคอกยสุเทพ

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

เจ้าหญิงจามรีวงศ์ ท จ.

ปมะเส็ง พ ศ ๒๔๗๒

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

คำนำ

ในงานปลงศพเจ้าหญิงจามรวังศ์ ท จ. ภรรยาเจ้าแก้วนบุรี เจ้าผู้
ครองนครเชียงใหม่ ข้าพเจ้าใคร่จะช่วยงานด้วยประการอย่างใดอย่างหนึ่ง
โดยฉันทที่ได้คุ้นเคยชอบพอกันมานาน ทั้งในส่วนตัวเจ้านคร
เชียงใหม่และส่วนตัวเจ้าหญิงจามรวังศ์ผู้มรณะ และคุ้นเคยชอบพอกัน
ทั้งส่วนตัวข้าพเจ้าตลอดจนครอบครัวของข้าพเจ้าด้วย เจ้าหญิงจามรวังศ์
ผู้มรณะนี้แม้ใครได้คุ้นเคยแล้ว ก็ต้องชอบพอและสรรเสริญอภัยด้วย
ว่าสมควรเป็นเจ้านายผู้ใหญ่ในวงศ์นครเชียงใหม่ เมื่อดังอนิจกรรม
มีแต่ผู้ตายเสียตายทั้งในมณฑลพายัพและในกรุงเทพฯ ข้าพเจ้าได้รับกับ
เจ้านครเชียงใหม่ว่าจะพิมพ์หนังสือสำหรับแจกในงานปลงศพเจ้าหญิงจามรวังศ์
เป็นของข้าพเจ้าช่วย ด้วยเห็นว่าของทำบุญอย่างอื่นก็มีเพียงพออยู่แล้ว
ส่วนเรื่องหนังสือซึ่งจะพิมพ์นั้น เดือดคิดเห็นว่าถ้าพิมพ์เรื่องตำนานพระธาตุ
คอกยสุเทพจะเหมาะดี ด้วยหนังสือนี้จะแจกที่เมืองนครเชียงใหม่เป็นพื้น
พระธาตุคอกยสุเทพเป็นที่นับถือของชาวเชียงใหม่ ผู้ที่ได้รับหนังสือแจกไป
คงจะพอใจอ่าน

หนังสือตำนานพระธาตุคอกยสุเทพนี้ได้ฉบับมาแต่เมืองนครเชียงใหม่
นานแล้ว พิเคราะห์ดีเห็นว่าเป็นหนังสือซึ่งบันทึกชาวนครเชียงใหม่แต่ง
ขึ้นไว้แต่โบราณ เรื่องที่กล่าวเป็นแก่นสารในพงศาวดารก็มีอยู่บ้าง ข้าพเจ้า
หวังใจว่าท่านทั้งหลายที่ได้รับหนังสือนี้ไปจะพอใจอ่านทุกอัน.

ด. ๖๖ ทรงพระพร

นายกราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๒

สารบาณ

- บริเฉทที่ ๑ ว่าด้วยพระพุทธรเจ้าเสด็จไปคดยอุจฺจุประทานพระเกศชาตุ
ให้แม่ตกฝั่งไว้ หน้า ๑
- บริเฉทที่ ๒ ว่าด้วยพระอุทุมพรมหาสวามีมาจากดงกามาอยู่ที่เมืองพัน
ภิกษุชาวสุโขทัยกับชาวศรีสัตนาลัย ๒ รูป ไปเฒ่าเรียน
ในดำนกัพระอุทุมพรเฒ่ากตบมาเมืองเดิม หน้า ๓
- บริเฉทที่ ๓ ว่าด้วยพระสุมนชุตพระบรมราชาผู้ตั้งเมืองศรีสัตนาลัย หน้า ๕
- บริเฉทที่ ๔ ว่าด้วยท้าวก้อนนาเจ้าเมืองเชียงใหม่อาราธนาพระสุมน
มาอยู่เมืองเชียงใหม่ หน้า ๘
- บริเฉทที่ ๕ ว่าด้วยท้าวก้อนนาบรรจุพระชาตุที่คดยสุเทพ หน้า ๑๑
- บริเฉทที่ ๖ ว่าด้วยท้าวอ้ายแฉะพระมหาญาณมงคลโพธิเจ้า
สร้างพระเจดีย์และวิหารบนคดยสุเทพ หน้า ๑๓
- ตำนานธรรมราชคือเกิดธรรมวิเศษอันมาตั้งเชียงใหม่ หน้า ๑๘
- ว่าด้วยเขตต์วัดและผูอุปการะ หน้า ๒๖

ตำนานพระธาตุคุดอยสุเทพ

ปुरुชินธาตุโย โขเตติ วุทธิตุวา สิริสำ นาถิ ธมมิ สงฺฆณจ
สาธุกิ วาสุเทวมหาธาตุ นิทานิ กเถสุสามหิ ฯ

ข้าไห้วแต่ดัวจัดด้วยถำมารกกายวาจาจิตต์ ยังพระพุทฺธเจ้าคนเป็น
ที่เพิงแก่ดัวโลกทั้งมวญ แลนงโลกุตตรธรรมเจ้า ๘ ประการ ดิบทั้ง
ปรัยัคัธรรม แดพระสงฆเจ้า ๒ ประการ คืออริยสงฆ์ แดสมมุติสงฆ์
ดัวยหัวแห่งข้าแต่ัว จักกล่าวยงนิทานตำนานพระมหาชินธาตุพุทฺธเจ้า
ในกาตบัตินเด

พระพุทฺธเจ้าแห่งเราดัวรังโพธิ์ดัมภารนานประมาณ ๒๐ อสงฺไชยปลาย
แดนมหากัป คือว่าปรารถนาเอายงดัวัพัญญภาวดัวยจิตต์ ใจดิงเดียด บ่ออก
ปากได้ ๗ อสงฺไชย ปรารถนาดัวยปากดัวยใจเทำพยากรณ์ได้ ๘ อสงฺไชย
แต่อันได้พยากรณ์มาได้ ๔ อสงฺไชยปลายแดนมหากัป ได้พำเพิงบารมีธรรม
๑๐ ประการมีทานบารมีเป็นต้น อุษบารมี ๑๐ ทักมีทานอุบารมีเป็นต้น
ปรมัตถบารมี ๑๐ ทักมีทานปรมัตถบารมีเป็นต้น แดบริจาค ๕ ประการ
มีชน บริจาค ดัธวะวิตถุ เข้าของภายนอกต้น อันอื่นกว่าตูก แดเมีย เป็นทาน
ภริยาบริจาคหือเมียรักเป็นทาน องคบริจาคหือสัตว์ระวียะมีตาเป็นต้นเป็น
ทาน ชีวิตบริจาคดัธวะวิตถุทริยแห่งต้นเป็นทาน แดจริยา ๓ ประการ คือ
โลกัตถจริยา ญาตัตถจริยา พุทฺธจริยา แดัวจึงได้ตรัสดััพัญญภาวเป็น

พระตนประเสริฐ ๓๑ เลิศกว่าพรหมแดนเทวดามนุษย์ ครุฑนาค กุมภัณฑ์ คนขับ
 ยักษ์สัตว์ ตริภุคคานทางหลาย เเทมที่ไกลเคาไม่ป่าเบงกในอนวิดาชะเพ็ง
 เทศนารวมจักร ในป่าอัสปีคนในวันเดือน ๘ เพ็งแเด ยังมีในกาดคาบหนึ่ง
 พระพุทธรเจ้าจรดินเทศดำดัมด้วยชนบทมายังอยู่เหนือจอมตอยอุจฉุมัพพตท
 น โฟเอาเข้าบิณฑบาตแห่งย่าแแต่แม่ลูกแแต่

พระพุทธรเจ้าพอกคนมาฉินเข้าเห็นอจอมตอยอุจฉุมัพพตทินเดาแแต่ ที่
 นนย่าแแต่แม่ลูกได้หือเข้าบิณฑบาตเป็นทาน ก็มีใจยินดีในพระพุทธรเจ้า
 มากนัก ก็มาตามให้วพระพุทธรเจ้าเห็นอจอมตอยทน ผู้ตักก็บวชในสำนัก
 พระพุทธรเจ้าเรียนเอากรรวมฐานแต่สำนักพระพุทธรเจ้า ปฏิบัติตามคำสอน
 พระพุทธรเจ้าพอได้บุญภิญญาเป็นเตบ็ฏภรรแแต่ เมื่อภายดินค็คจักรรักษา
 ดึกขาทพระพุทธรเจ้าปฏิบัติขังยาก จึงปงภิกษุภาวได้เท่าบวชเป็นฤษีอยู่
 ปรากฏโต ชื่อว่าสุทวารดีหันแแต่ดวยมเท เมื่อพระพุทธรเจ้าแแต่มาด้อย
 อจฉุมัพพตทน มีอรหันตาเจ้าทงหลายมาเปนมบริวาร ๕๐๐ คน มหาสารี
 ปุตตเถรเจ้าเป็นประธานแแต่ พระพุทธรเจ้าจึงเอาพระหัตถ์กาชวาลบอุตตมงด
 แห่งตนได้เกด้าชาตุเด็น ๓ พระพุทธรเจ้าก็หือเกด้าชาตุเด็นนน หือเตย่าแแต่
 แม่ลูกมีใจยินดีมากนัก จึงให้วพระพุทธรเจ้าว่าข้าจักไว้เกด้าชาตุพระพุทธร
 เจ้าเด็นนในฐานที่ใดคือนชา พระพุทธรเจ้าจึงกล่าววว่าเขือแม่ลูกจงจุเกด้า
 ชาตุพระตถาคคเด็นนไว้ในคตยทนเทอะ คตยตุนประเสริฐนิกแแต่ เมื่อ
 พระตถาคคปวิพนพานไฟแแต่ฉน ยังจักมีตูกศิษย์พระตถาคคชื่อว่าสุมน
 ภิกษุพร้อมกบด้วยพระยาคนหนึ่ง จักเอาชาตุออกออแห่งพระตถาคค
 มาจุไว้ในคตยทนบนชะแแต่ ยามนนพระยาอินทรกมาตามอูบฏูรากพระ

พุทธเจ้า พระยาอินทรวังรับเอาพระเกศาธาตุเส้นนั้นแต่มีอย่าแสะแด้ว
 จึงแบ่งอุ้มก ในคอกยทิน แต่ยอกคอกยดงถึงอุ้มก ได้ ๑๘ คอกเปน ๔ วา
 อก แล้วพระยาอินทรวังเนรมิตรรูปเท่าคำตัว ๑ ยาว ๒ คอกกวาง ๓ คอกแด้ว
 จึงจักเนรมิตร โขษแก้ว โขษคำ โขษเงินขึ้นนอก ได้เกศาธาตุพระพุทธเจ้า
 เส้นนคงเห็นอหลังเท่าตัวนั้นแด้ว จึงเอาแก้วคอกแก้วมหานิลแก้วมรกฏ
 แก้ววิฑูรย์ลูกใหญ่หินุนต้นเท่าทัง ๕ แด้ว จึงเนรมิตรเครื่องสักการบูชา
 มากนักตงไว้ ในอุ้มก ทนนั้น บูชาธาตุพระพุทธเจ้าในทั้นนั้น แม้อย่าแสะ
 แม่ลูกก้แด้วเครื่องสักการบูชาธาตุพระพุทธเจ้าไว้ ในอุ้มก ทนนั้นมากนักแด้ว
 พระยาอินทรวัง จึงหอบเทวมบุตร ๔ คน มีวิศตภักตเทวมบุตรเปนประธาน ย่อม
 เปนอริยชู้ตนแต่มีบริวาร ๕๐๐ ชู้ตน อยู่อยู่บฏฐากรักษาพระเกศาธาตุพระ
 พุทธเจ้า ในคอกยอุจจุบุพพตมาตราบเท่าถึงกาดมัตินแด้ว

เกศาธาตุรูปนนิทส์ถนปฐโม ปริจุเนโท บริจเฉทอนเปนประถม อัน
 ดำแดงยังเกศาธาตุรูปนาในพาดุเทวมบุพพตครักแด้วเท่าทงกอนแด้ว ๑

ทั้นจักกล่าวอุปบัติอินพระ มหาธาตุเจ้าจักสถิตย์ตงอยู่ในพาดุเทวม
 บพพตทั้นแต่นนมากตงนแด้ว เมื่อพระพุทธเจ้าเวาณิพพานแด้วได้ ๑๘๗๕
 วัสส์ถาปีถ่วงเม็ดศักได้ ๖๘๓ ติว ยังมี มหาเถรเจ้าตน ๑ ชื่อ มคิมา ได้
 เอาสาส์นาแด้วตั้งกามาตงเมืองพินเปนตูกเมืองเมง ส้าตนาพระพุทธเจ้า
 มารุงเรื่องในเมืองพินทั้นนมากนัก ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ชาวเมือง
 ทงหลายกียนค้ด้วยล้ตาทิคุณมหาเถรเจ้าตนชื่อมคิมา มากนัก จึงพร้อม
 กันอุสส์ถากิเศกมหาเถรเจ้าหือเป็นล้ตวามชนชื่อวาอุทุมพรบุปผมหาล้ตวามี่แด้ว

ด้าวมีแด่ ชาวอ่าวร่ำดีดาทีคุณแดพหุสัจจคุณแห่งอุทุมพรบุปผมหา
 ด้าวมี ก็ทราบไฟท่วทีล้านทีที่บ้านน้อยเมืองใหญ่ชู่แห่งหนแด ในกาต
 นั้นยังมีเจ้าภิกขุ ๒ คน เป็นตูกเจ้าเมืองสุโขไทย คน ๑ ชื่ออโนมทสี่
 คน ๑ ชื่อสุมนะ ไฟลุดเรียนในเมืองอายุทริยาบธรมวรแล้ว ก็มาอยู่
 ในสำนักมหาตังชราชาบัพพคในเมืองสุโขไทยที่หนั้นหนแด เจ้าภิกขุ ๒ คน
 นั้น ได้ยินชาวอ่าวร่ำดีดาทีคุณแห่งอุทุมพรบุปผมหาต้าวมีเจ้าอันอยู่ในเมือง
 สุโขไทย อันมาแต่สำนักพ่อค้าทั้งหลาย จึงจะเคิรไฟลุดเมืองพินก็ประจุ
 ภิกขุต่างกจักขอบวชเป็นภิกขุใหม่ในสำนักอุทุมพรบุปผมหาต้าวมีเจ้า อยู่
 พำเพ็งปริยติปฏิบัติสำนในสำนักมหาต้าวมีเจ้าพอ ๕ วัดสำแล้ว ก็ตั้ง
 ข้าตาไหว้วพระมหาต้าวมีเจ้ามาสู่เมืองสุโขไทยแห่งคน พอ ๑๐ วัดสำ
 จึงเอาอุปถัมปะทาเปกชา ๘ คน เมื่อบวชในสำนักอุทุมพรบุปผมหาต้าวมีเจ้า
 ก็หอนิสสัยทายังกรรมสมมุติแต่เถรเจ้าทั้ง ๒ แล้ว ก็ถ้าวว่าตุกรอาดูได้
 เจ้าทั้งหลายสำนนาพระพุทธรเจ้าตั้งอยู่ในเมืองเมงทีน บ่านจกไฟตั้งอยู่เด
 รุงเรืองในเมืองไทยพันควรบ ๕๐๐๐ วัดสำชะแด เจ้าทั้งหลายจุงรับ
 เอาสำนนาเมื่อสำเมืองไทยเทอะวอนแล้ว ก็ตั้งเถรเจ้าทั้ง ๒ เป็นประธาน
 มาสู่เมืองไทยแด ส่วนอุทุมพรบุปผมหาต้าวมีเจ้าได้ใจว่าจักสพาย
 บาตรมหาอโนมทสี่พอได้สพายบาตร มหาสุมนเจ้ามาส่งด้วยได้ใจว่า
 ตั้งสำนนาแก่เถรเจ้าทั้ง ๒ เอามาตั้งเมืองไทยวันนั้นแด มหาอโนมทสี่
 เจ้ามาอยู่เมืองสำรชนาโดย มหาสุมนมาอยู่เมืองสุโขไทย เถรเจ้า
 ทั้ง ๒ พรอมเพียงกันกระทำวินัยกรรมเบนคันว่าอุปถัมปะทาแต่สำมมุติใน
 เมืองทั้ง ๒ บัพพคาลัยวันนั้นแด

ปาฏิหาริย์ มหาสมุทรเจ้าจึงเห็นกอดอกเขมอันเป็นดังรูปม้านั่ง ก็เห็น
 ชาติพระพุทธรเจ้ากระทำปาฏิหาริย์เป็นดังรูปตฤพูนขึ้นออกมาจากนัก มหา
 ดุมนกับรับหื้อเอาข้อรุ่งไฟหมายที่นั่นไว้ ชาติพระพุทธรเจ้าก็เข้ากระทำปาฏิ
 หาริย์มากนัก ตราบต่อเท่าคั้นรุ่งเห็นแด่ วันดูนนั้นพระมหาสมุทรเจ้า
 ก็หื้อคนทงหลายฝูงอันจักหื้อแล้วหื้อตถกรรมนั้นด้มาทานเอาคืด ๕ คืด ๘
 ชูคนแล้ว ก็ชุดในทีนั้นจวบกับอันดินแฉะอิฐแล้วจวบกับอันหิน ชุดตง
 แฉม ๔๔ คอกจวบโกษ มหาสมุทรก็หื้อเอาออกมาไซตุ จึงได้ โภษ
 ทองแล้วได้ โภษเงินแล้วได้ โภษค่าแล้วได้ โภษแก้วปววดเท่าหน่วยหมากกอด
 คนทงหลายก็ด้งกว่าอันจักว่าชาติพระพุทธรเจ้ารู้ว่าบไซเท่าอันชา รู้ว่า
 ไซ้ชาติพระพุทธรเจ้าเทือว่าอันเหตุว่าหาที่ไซบได้ เมื่อนั้นมหาสมุทร
 เจ้าจึงว่าอันบไซไซ้ชาติพระพุทธรเจ้าเป็นแก้วตาย มาเราจักกระทำ
 ด้การบไซพระพุทธรเจ้าเทือว่าอันแล้ว มหาสมุทรก็หื้อด้การบไซ ด้วย
 เกรือกันรของหอมเข้าตอกตอกไม้แล้ว จึงอธิษฐานจึงเห็นที่ไซมหาสมุทร
 เจ้าไซ โภษแก้วปววดอันมีประมาณเท่าหมากกอนั้น จึงเห็นชาติของค
 ๑ เท่าถถิมอันรุ่งเรืองงามมีวณดงค้ำ แล้วมหาสมุทรเจ้าก็ด้รง
 ชาติพระพุทธรเจ้าด้วยผู้คนโรทกแถบชาด้การมากกัก เมื่อด้งอันชาติ
 พระพุทธรเจ้าก็กระทำปาฏิหาริย์ปรากฏเป็น ๒ องค์ ๓ องค์ ตราบถึง
 ๘ องค์ ฟูอยู่เหนือน้ำแล้วผัดไปมาเหนือผิวน้ำ เป็นอัศจรรย์มากนัก
 มหาสมุทรเจ้ายินตบคิทราบฮาบไปทั่วคนทงมวญ เป็นด้งได้เห็นพระพุท
 ธรเจ้าเมือยงรรมานนั้น ทีนั้นมหาสมุทรเจ้าจึงจกบออกข่าวด้ว่าได้ชาติพระ
 พุทธรเจ้าองค์ ๑ ประเดริฐด้เถิดค้ำมยั้งนักแก่พระยาด้ชชนาโดย พระ

ยาได้ ยินกริ่งข้างขึ้นขมยินดี จึงหือคนทั้งหลายแบ่งสู่วันฉณปราสาทหลัง ๓
 แดวกหรือราชนาชาติพระพุทธรเจ้าแถมมหาสมุทรเจ้ามา ยามเมื่อคนใช้ไฟ
 ฮุดคนนั้น มหาสมุทรเจ้ายังฝังขุดการชาติพระพุทธรเจ้าบ่แล้ว ชาติพระ
 พุทธรเจ้ากริ่งข้างกระทำปาฏิหาริย์มากนกกหรือคนทั้งหลายเห็นวณนนั้น แด พระ
 ยาด้ชชนาโดยได้ ไหว่นบเคารพยำดักการบูชา เหตุได้เห็นชาติพระพุทธรเจ้า
 อันเป็นอัจฉริยมากนกก จึงใช้คนไฟบอกแก่พระยาสุโขไทยคนชื่อศิริ
 ธรรมราช พระยากริ่งยินดีคินใจว่าดีดีชาติพระพุทธรเจ้าแถมกระทำปาฏิ
 หาริย์หรือปรากฏแก่กุด แด เปนดังวันเทกักจักดำแดงเจดีย์คำหลัง ๓
 ในเมืองกุทั้นแล้วรูปนาชาติพระพุทธรเจ้าองค์นี้ไว้ ไหว่นบเคารพยำอับฏ
 ฐากเทียบนกกแด พระยาธรรมราชสุโขไทยว่าเพ็งดังนั้นแล้ว ก็ราชนาชาติ
 พระพุทธรเจ้าแถมมหาสมุทรเจ้ามาสู่เมืองสุโขไทยแล้วกับขุดการมากนกก
 แดวกก็ด้รงชาติพระพุทธรเจ้า ๆ ก็บ่กระทำปาฏิหาริย์แก่พระยาด้กอื่น เหตุ
 ว่าเมืองสุโขไทยบ่เป็นที่บูชาชาติพระพุทธรเจ้าองค์ประเสริฐแด ที่นั้น
 พระยาธรรมราชบ่เห็นชาติพระพุทธรเจ้ากระทำปาฏิหาริย์เปดดังคนใช้วานั้น
 พระยาอดคบบ่บังเกิดได้ ในชาติพระพุทธรเจ้า จึงไหว่มหาสมุทรเจ้าว่า ชาติ
 พระพุทธรเจ้าองค์นี้จงไว้แก่เจ้ากคยอับฏฐากเทียบนกกเทอะว่าอัน แดวกไว้
 ชาติพระพุทธรเจ้าแถมมหาสมุทรเจ้าหรืออับฏฐากเห็นแด มหาสมุทรเจ้าอับฏ
 ฐากรักษาไว้ ไหว่นบเคารพยำดักการบูชาชาติพระพุทธรเจ้าด้วยอันเคารพมาก
 นกก มหาสมุทรเจ้าก็อยู่กระทำปฏิบัติบริษัด้ล้าดนาในเมืองสุโขไทย แดเมื่อ
 ด้ชชนาโดยทั้งสองเคียงกาดอนนนั้นแด

อดีต มตุลลุงค์ ปฏิภาณิฑุเทโส ตติโย ปริจเฉโท บริจเฉท
อินดำแดงการอันตมจนเจ้าได้ยังมีตลลุงค์สัตว์ระชาตุพระพุทเจ้า เปนบริจเฉท
ถวัน ๓ ก็แล้วด้วยประการดังนี้แล้ว ๑

ยังมีพระยาตน ๑ ชื่อว่าท้าวภอนา ได้ด้วยราชสมบัติในชุมพูนท
บุรีศรีมหานครเมืองพิง เชียงใหม่ ได้ยินปวดีข่าวสารดังปฏิบันนตาทิ
คุณแห่งอุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้าอยู่เมืองพิน จึงใช้ราชทูตไปราราณา
มหาสวามีเจ้ามหาสวามีเจ้าบมา เจ้าไชยหือเถรเจ้าทงหลายอันเปนตูก
ศิษย์มา ๓๐ คน มีอานนทเถรเจ้าเปนแก่มา ท้าวภอนาจึงหือเถรเจ้า
ทงหลายอันอยู่วัด โลกถวยหัวเวียงแต่ ท้าวภอนาจึงอาราณาเถรเจ้า
ทงหลายกระทำวินัยกรรมเปนคันว่าอุปถัมภ์ทกรรม เถรเจ้าทงหลาย
กล่าววว่า ตูกรรมหาราช อุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้า เท้าไชยหือต
ชาทงหลายมาจำเรญบุญแก่กรรมหาราชตั้งเดียด บหือตทงหลายมากกระทำ
วินัยกรรมดีหัดแต่ ด้วยมีแทยงมีมหาเถรเจ้าตน ๑ ชื่อว่าสุ่มณะกัหาก
เปนตูกศิษย์อุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้าแห่งตราชทงหลายแต่ มหาสวามีเจ้า
สพายบาตรมาตั้งหือนำดำตนามาตง ในเมืองไทยบดิน มหาเถรเจ้าคณน
ก็กระทำบริยัตต์ปฏิบัติในเมืองสุโขไทยโพ้นแต่ สิมหาราชไทรารานามหา
สุ่มณะเจาคณนมาตงอิน ตูทงหลายจึงจะกระทำวินัยกรรมพร้อมกบด้วย
มหาสุ่มณะเจาคณนนชระแต่ ทนท้าวภอนาจึงใช้หิมเงินทองกบป้าชาว
๓ คนไปราราณามหาสุ่มณะเจายังเมืองสุโขไทยหันแต่ มหาสุ่มณะเจ้าจึงได้
ตูกศิษย์คน ๑ ชื่ออานนทเถรหืออยู่แทนบ่าแกว แล้วก้เอาดำมูเถร
อันเปนหลานแห่งคณชื่อกุมารกัถัสปะ อายุค่อมพอชาวบุนนมาจิม

แต่ ท้าวก้อนารูชาวมหาสุมนเจ้ามามีใจยินดีมากนัก ส่วนคนท้าว
 ก้อนาก๊กยกเอาทรัพย์สินไร้วินยาเอามหาสุมนเจ้าเรื่องกับแผ่นดินเข้าเพียงเคยชื่อว่าเป็น
 เจ้าหอ แดวก็นำมหาเถรเจ้าอันอายุค่อมพอ ๖๐ ปี นำมาอยู่วัด
 พระยันทวันออกเวียงสระพูนในปีกัตเต้า คักได้ ๗๓๑ ตัววันนั้นแล ท้าว
 ก้อนา ราชนา มหาสุมนเจ้า หือ กระทำ วินยกรรม เป็นต้น ว่า อุป ด้มปทา แด
 ด้มด้มมุต มหาสุมนเจ้าจึงบวชกุมารกัถสปะในนที่ด้มาแม่ริมกัถวัด
 จันท์ดาโน กับด้ยมมหาเถรเจ้าทังหลตาย ๑๐ คน อันอุทุมพรบุปผ
 มหาด้วมี่เจ้าหือมานั้นแล ท้าวก้อนายินดีได้ในด้ปฏิบัตินคาทิกุณแห่ง
 พระมหาสุมนะเจ้า จึงอดด้สภักดิ์หือเปนมหาด้วมี่เจ้าขึ้น ชื่อว่าด้วมบุปผ
 รตนมหาด้วมี่วันนั้นแล ยังมีในวันหนึ่งมหาด้วมี่ด้วมี่เจ้า เอาธาตุ
 พระพุทธเจ้าองค์ประเสริฐนุออกมำด้แดงหือท้าวก้อนาได้ ด้หว่ กับออก
 ปวดด้วมวญแรกแต่อันเทวดามำบอกแก่คนหือท้าวก้อนามารูชอน ท้าว
 ก้อนายินด้มากนักจึงหือด้สร้งด้วยคนโศทกต่าง ๆ ในด้ฐฐุค้ำ เมอนนชาตุ
 พระพุทธเจ้าก็กระทำปาฏิหาริย์ ๒ องค์ ๓ องค์ เถิงหนึ่งก็มี่วณันด้ง
 นาคก็พอยเห็นอนำปทกษินไฟเห็นอฉินำ ในวันนั้นฝนกัตกเป็นขนิก
 ด้ด้ด้มากนัก ท้าวก้อนางด้เสนาอำมาตย์ราชบริษททังมวญหันอัจฉริย
 ปาฏิหาริย์อนนหมี่ใจชมขันยินดี ก็หือด้สารุการเปนไปมากนักวันนั้นแล
 มหาด้วมี่เจ้าอยู่วัดพระยันทวัน ๒ ด้ด้ด้แล้ว เถิงปีกัตเต้าคักได้ ๗๓๒ ตัว
 จะโกลด้ยงปี ท้าวก้อนาปงราชอาชญาแก่ท้าวพระยาด้เสนาอำมาตย์ทังหลตาย
 หือเบกด้วงอุยยานเปนมำไม้คระยอมเปนวัด เบิกชื่อด้วบุปผารามด้วงดอกไม้
 หลวงด้วบอระมวร จึงหือไปราชนามมหาด้วมี่เจ้ามาเปนอารามำชิบด้ ใน

ปีล่วง ๗๓๓ ค่ำได้ ๗๓๓ ค่ำวันนั้นแต่ ถัดนั้นทำวักกอนาแถมมหาสุมนเจ้า
 พร้อมกันก่อนมหาเจดีย์ ในวัดสวนดอกไม้ให้ดวง สะเพาะเพื่อจะรูปนา
 ชาติพระพุทธรูปของ คิวเคษัก ในปีล่วง ๗๓๓ นี้ เถิงวันอันจักรูปนาคันทำว
 กกอนาแถมมหาสุมนเจ้าจึงราราชาชาติพระพุทธรูปเจ้ามาได้สะ โถนคำ แลวก
 ดั่งด้วยลู่คัน โขทกภิเศกอนเกหลายประการต่าง ๆ แลพบชาติด้วยลู่กการวิเศษ
 มากนัก ชาติพระพุทธรูปเจ้าก็กระทำปฏิหาริย์ หือปรากฏแก่ทำวักกอนาแ
 มมหาสุมนแต่คนทั้งหลายเป็น ๒ องค์ ๓ องค์ เป็นหลายองค์ พุ้ย
 เห็นอน้ำเต็มสะ โถนคำ ผ้องมีวณณดั่งคำแต่ ผ้องมีวณณดั่ง
 นาค ผ้องมีวณณดั่งมุกด์ ผ้องมีวณณเป็นดั่งแก้ว ประทักษิน
 เห็นอน้ำยามนั้น อากาศกลางหาวทั้งมวญเป็นอันมีตมนอนรการมากนัก
 ทำวักกอนาแถมเสนาอามาตย์ ประชาชาชฎี ธรรม พราหมณาจารย์ทั้งหลายเห็น
 เป็นอัศจรรย์มากนัก ก็มีใจอภิมยชมชื่นยินดีปติปาโมชมากนัก เขาก
 ประนมมือขึ้นตงชะหม่อมน์อันนบเคารพล้าชุกรเป็นไพบากนักแต่ เมื่อมหา
 สุมนเจ้านำเอาชาติพระพุทธรูปเจ้าออกจากน้ำอันมีในสะ โถนคำ จึงหันชาติ
 พระพุทธรูปเจ้า ๒ องค์ ๆ ๓ ยังแวนน้อยกว่าปกติ องค์ ๓ ยังแวนเป็นปกติ
 มีวณณดั่งฐานอันงามเสมอดังกัน ตามนัยหนึ่งว่าทำวักกอนาแถมมหาสุมน
 เจ้าพร้อมกันอธิษฐานขอหือชาติพระพุทธรูปเจ้าเป็น ๒ องค์ ชาติพระพุทธรูปเจ้า
 จึงสถานด้วยอาณูภาวดีจจอธิษฐานแห่งทำวักกอนา แถมมหาสุมนเจ้าจึง
 อาราธนาชาติพระพุทธรูปเจ้าองค์ปกติทวงแก้วปภาตถุนัน แลได้โกษคำ
 โกษเงินโกษทองโกษดิน ปุกด้วยดำคัม ด้วยนิยมตงนเมื่อได้นนั้นแล้ว
 ก็บ้นไว้ ในมหาเจดีย์ ในวัดสวนดอกไม้ให้ดวง ไว้เป็นที่ลู่การบูชาแก่คน
 แลเทวดาทั้งหลายมาตราบเถิงกาลบัดนี้แต่

บุปผารามมหาธาตุรูปนันทเทโส จตุตถาโร ปริจเฉทโท

บริจเฉท อันถ้วน ๔ อัน ลำแดง ยังการ อัน รูปนา ดำริรักษาตุ พระพุทธเจ้า
ประเสริฐ ในวัดถ้ำผานอกไม้หัดวงก็แล้วเท่านั้นก่อนแล้ว ๗

ปีดวงก็ศักดิ์ได้ ๗๓๓ คดี ทำวก่อนนา แดมหาตุ่มนเจ้าจักใคร่จุ
พระชินดำริรักษาอันถ้วน ๒ ไว้ ในเดี่ยวสุถานตั้งอัน จึงพร้อมกันว่ามี
เดี่ยวสุถาน ผิดจักควรรูปนาดำริรักษาตุพระพุทธเจ้าองค์ วิเศษแต่ไพปรากฏ
แก่เราทั้งหลายฉันนี้ เราทั้งหลายจักอธิษฐานเลี้ยงช้างมงคลไฟไว
นักแก่เทวดาชะแต่ว่าอัน แล้วทำวก่อนนากัให้อ่างช้างมงคลคัวประเสริฐ
ด้วยเครื่องคำทงมวญควรแก่ราชวาหนะชูเหยื่อแล้ว ก็ให้อิดดีคับบวง
คำแล้ว จึงภราชนาวชินดำริรักษาตุพระพุทธเจ้าองค์ วิเศษอัน ให้อ
สถิตย์อยู่ใน โภษะแก้วอันประจิตด้วยค่างามนักขนทรวงพวงคำที่นั้น แล้ว
ก็ให้ออกด้วยเส็ดดีตรพัตคาวจามรกายบนแล้ว ก็ให้อศุขยิตนตรีมหิตาย
ประการต่าง ๆ แล้วก็ผายเข้าตอกตอกไม้อันมีวณณคันธ อเนกมุก
นักวันนั้น แล้วทำวก่อนนา แดมหาตุ่มนเจ้าจึงอธิษฐานวานเทวดา ว่า
ฉันนี้ คุกรเทวดาเจ้าทั้งหลายจงเปนมเหล็กขดัมมาทิจูริภูมิที่ใดแต่ เปน
อุตุคมฐานเป็นที่ตั้งรูปนาพระวรชินดำริรักษาตุอันวิเศษนี้ไว้ เป็นที่
ให้วันบเคารพบชวลักการเลี้ยงจิรภาถนนาน ๕๐๐๐ พระวัดถ้ำตั้งอัน
เทวดาทั้งหลายจงนำเอาช้างมงคลคัวไฟในทนนเทอะว่าอันแล้ว ก็บอย
ช้างมงคลคัวนั้นไฟแต่ ส่วนทำวก่อนนา แดมหาตุ่มนเจ้าก็ให้อศุขยิตนตรี
แล้ว และมาตามหลังช้างด้วยศบบริวารสัมมัตอันมากนักวันนั้นแต่ ช้าง

ภายในที่รัฐปนาชาติพระพุทธเจ้าไว้เป็นที่สักการบูชาแก่คนแคว้นคาง
 หาดาย ในปีดวงเกี คักราชได้ ๗๓๓ ตัววันนั้น ตามตำนานถือว่าชาติพระ
 พุทธเจ้า ๓ องค์ ดวงถวัน ๒ นี้ท้าวภิกษาเอาไว้อุปฐากก่อน ถึงปี
 กาบใจคักราชได้ ๗๔๖ ตัวเดือนวิสาขะเพ็งเมง วันศุกร์ ถกษกรกฎ ๑๖ ตัว
 ชื่อวิสาขะในประจิกราชี่จิงจุแด

อิติ ราชูเทวปพุทธมหาชาติรูปนาทิเทศ ปณจโม ปริจฺเฉโต
 บริจเฉทอันถวัน ๕ อันลำแดงยงชาติรูปนาในพาดูเทวบัพพตแล้ว ด้วย
 ประการดังนี้ แด ๑

แต่พระมิ่งรายสร้างเวียงเชียงใหม่ในปีรายล้าน คักราชได้ ๓๕๘
 ตัวนั้น มาทราบถึง ท้าวภิกษา แดมหาอุมนเจ้า รูปนา ชาติพระพุทเจ้าใน
 พาดูเทวบัพพต ในปีดวงเกีศกได้ ๗๘๘ ตัวนได้ ๗๕ ปี มี ๕ เช่น
 พระยาชื่อว่า พระยามิ่งรายเสวยเมืองเชียงใหม่ได้ ๒๘ ปี จุติ ๑ ถัดนั้น
 หลานชื่อว่าท้าวแสนพูเสวยเมือง ๒๘ ปี จุติ ๒ ถัดจากนั้นลูกชื่อว่าท้าว
 คำพูเสวยเมือง ๘ ปี จุติ ๓ ถัดนั้นลูกชื่อว่าผายุกินเมือง ๒๒ ปี จุติ ๔
 ถัดนั้นลูกชื่อว่าภิกษาเสวยราชสมบัติเป็นพระยาในปีเมิงเม็ดศกได้ ๗๒๑
 ตัวถึงปีดวงเกีศกได้ ๗๓๓ ตัว รูปนาชาติพระพุทเจ้าในพาดูเทว
 บัพพตนั้น ถึงปีเมิงเม็ดศกได้ ๗๔๘ ตัว จุติ ๕ ถัดนั้นลูกชื่อว่า
 แสนเมืองมาเสวยราชสมบัติแทน ๑๕ ปี จุติ ๖ ถัดนั้นลูกท้าวสามพญา
 แทน ๒๒ ปี จุติ ๗ ถัดนั้นลูกชื่อติโลกราชแทน ๔๖ ปี จุติ ๘ ถัดนั้น
 หลานชื่อว่ายอดเชียงรายแทน ๘ ปี จุติ ๙ ถัดนั้นลูกชื่อว่าแก้วเสวยราช
 สมบัติแทน ๓ ปี จุติ ๑๐ ท้าวพระยาทั้งมวญอันเสวยราชสมบัติ คือ

ราชสมบัติในพยุหะศรีมหาสมุทรเมืองพิงเชียงใหม่ แรกแต่ท้าวก้อนมา
 ครอบครองทั่วแก้ว ก็ยอมเป็นพระราชศรีราชาได้ในพระมหาธาตุเจ้าสุเทพ
 และให้วันบาศวารพยำลังการบูชาตามราชประเพณีมาชู้ตนบาศด้ายแด่ ถัด
 นั้นถูกท้าวแก้วชื้อท้าวฮ้ายเสวยราชสมบัติเป็นพระยาในปีดับเด้า ศกได้
 ๘๘๗ คิว ก็ประกอบด้วยพระราชศรีราชาได้ยี่นดีในพระมหาธาตุเจ้า
 มากนัก จึงรารานามหาญาณมงคลโพธิเจ้าอยู่ดัดโล่การรามมาค้ำชูราช
 ศรีราชา ภายในหอดั้วรงมหาเจดีย์หลังบดิน ในปีเบิกเดรัจศก ๘๐๐
 คิว เดือนแปดออก ๑๓ ค่ำวัน ๕ ไทยรวายเดรัจยามกองงายเดัว ๑
 ดูกนาที่ปายบาหน้า ฤกษ์กรกฎถวัน ๑๒ ชื้ออุตุคตวามัคคุณเด มาหา
 เจดีย์เจ้าชรัตน์แทนหดวงกว้าง ๑๒ คอกสูง ๔๔ คอก ชรัตน์แป ๔ แจ่ง
 รูปใหลดอกบัวค้ำตั้ง ๔ แจ่ง แทนหดวงบัวรเพ็ก ๔ เด็ด ครอบบอบ
 ขว้าหางตองตุง ๒ ชัน แต่่น่าแทนหดวงถึงปากแทนแก้วปรัตโกษ
 ๑๒ เดียน มี ๕ ชัน กตางขว้าแทนแก้วมัจฉชันเดียว แต่คอกดอกถึง
 ยอดประกฏกวมศรีในมี ๑๑ ดูก ท้าวฮ้ายจึงปงราชทานกาญจนคำอัน
 แดงแสงลุดให้ลุดวิณณ การฤจนาแปงแปนดอกบัวค้ำ ประจิตรด้วย
 แก้วเดัวก็หื้อชันได้เป็นยอดพระมหาธาตุเจดีย์เจ้า ได้วันฤกษ์กรกฎคิตถ์
 งามตามบริสุทธัย จึงมีน่านาพณิเซ่งเข้าปรากฏแก่พรหมเทวดามนุษย์
 ดั้ทราพระมหาธาตุเจ้าสุเทพมาครอบครองกาดบดิน ถัดนั้นถูกท้าวฮ้ายชื้อ
 ว่าท้าวฮ้ายได้เสวยราชสมบัติแทนในปีเบิกเดรัจ ศกได้ ๓๘๘ คิว
 ก็มีราชศรีราชาได้ในพระมหาธาตุเจ้ามากนัก จึงปงราชทานพันปายเจ็ด

ร้อยคำห
 พระมหา
 ค้ำชูราช
 ชื้อดทั้ง
 มหาญ
 เนมิศ
 อันลำเ
 เดดคำ
 ๓๓๐ ใ
 ม้ปภา
 ประที
 ๕ ทงมว
 หน้า
 ๒ หอ
 ๕ ทัง ๒
 บริเว
 ๕ ฝาก
 ประ
 ตำเว

มา
เทพ
กิต
กได้
ุเจ้า
ราช
๑๐๐
ได้
๑
มหา
แจ่ง
ขอบ
กษ
ถึง
อน
วย
ตถ
ษย
ช้อ
ตัว
จัด

ร้อยคำหือเป็นค่าจ้างโกได้มหาธาตุเจ้าแต่เอื้องสามพันปี เป็นค่าไม้สร้าง
พระมหาวิหารแต่ ปีกา เม้าคักได้ ๙๐๔ ตัว มหาญาณมงคลโพธิเจ้า
คำฐราชศรีทศภายใน สร้างพระวิหารหน้าหลังระเบียงเวดมหาธาตุเจ้า
ฮอดทั้ง ๕ ด้านฝาแต่ ค้วยวิตักกกรรมทั้งมวญ ปี่เม็งเม็ดคักได้ ๙๐๙ ตัว
มหาญาณมงคล โพธิเจ้าเป็นประธาน ภายในสร้างขึ้นได้หลวงก่อรูปนาค
เนรมิตรหลังซ้ายขวาวงนั้นแต่

เจดีย์รูปนาคเทโส ฉลุโฐ ปริจุเฉโท บริเวณถันถ้วน ๖

อันดำแดงยังเจดีย์รูปนาคี้แล้วเท่านั้นแต่ ๖

มหาธาตุอรณัแต่ด้าน ๖ วา & ด้านแปน ๒๔ วา ดำเดี่ยวเหล็ก
แต่ด้าน ๗ วาอก & ด้านแปน ๓๐ วา ดำเดี่ยวด้านวันออก ๑๒๐ เด่ม ด้านใต้มี
๑๓๐ เด่ม ด้านวันตกมี ๑๓๓ เด่ม ด้านเหนือมี ๑๒๐ เด่ม ทั้งมวญมี ๕๐๓ เด่ม
มีปราสาททั้ง ๔ แจ่ง ราวเทียนแต่ด้าน ๙ วา ๓ ศอกทั้ง ๔ ด้านมี ๓๘ วา
ประทัพทองด้านวันออก ๒๘ วันตก ๒๗ ใต้ ๒๗ แจ่งทั้ง ๔ กี่ & คอง
ทั้งมวญมีประทัพทอง ๑๑๕ คอง คือคำทั้ง ๔ แจ่ง & เด่ม พระวิหาร
หน้าหลัง ๗ แป ๒ ซายซดหน้าหลังแต่ซดแต่ห้องทั้งมวญแปน ๕ ห้อง
๒ หลัง ๓ ห้อง เรียบวันออกทั้ง ๒ ฝ่าย ๗ ห้อง ใต้ ๑๒ ห้อง วันตก
ทั้ง ๒ ฝ่าย ๗ ห้อง ทั้ง ๔ ด้านมี ๓๗ ห้อง ทั้งพระวิหารแปน ๔๗ ห้อง
บริเวณก้าในฝาแต่ฝากเห็นเอื้องฝาก้าใต้ ๑๘ วาอก แต่ฝาก้าวันออกเอื้อง
ฝาก้าวันตก ๒๒ วา นับแต่ไฟด้วยต้นฝาก้าในฝาทั้ง ๔ ด้านมี ๓๒ วา แต่
ประตูบริเวณเอื้องเทวดา ๒ ตนแต่ ๘ วา นาคยาว ๖๐ วา ซนใต้มี ๑๗๓ ซน
ถ้าเวียงไม่เมือวันตกวันออกใต้ ๕๐ วา เมือใต้เมือเหนือมี ๕๐ วามันนั้นแต่

NA

ประการหนึ่ง ยังมีหนึ่งชื่อมังกดลัดดา มีศรัทธามาสร้างโรงอุโบสถถาวร
 หตัง ๑ ยังค้อยสุเทพนี้ ยังมีในคันทันหนึ่ง เทวดาคนหนึ่งตั้งหรรณ หอมัน
 หันนมิตรณ หอมันมีใจชมชานยงค์มาว่าดั่งนี้ โรงอุโบสถถาวรหตังท่านมา
 สร้างมาปกในทันท่าแต่หตังนเนอ พระพุทธเจ้าทางหลายอันนิพพานไป
 แล้ว ย่อมมาตังอุโบสถถัดทันท้องค้แต่ว่าอัน มังกดลัดดาพันอยากมาหัน
 นิมิตรณแต่वनัน รุ่งเช้าจึงไปบอกแก่มหามงคตราเจ้าไทยๆ ได้ยินคำ
 อันนั้นยงค์ จึงหือชาวเจ้าตนเต็มใจเอวราชครูเจ้าด้วนดอกไม้เป็นคันทมาปัก
 อุโบสถหตังนเนอ ในเมื่อพระอริยมะตไทรยเจ้าบถยังจักได้ปักอุโบสถ
 กวมถัดทันทเดาซเด เหตุตั้งอันสุเทพนประเดวีสุเด พระพุทธเจ้าอันเกิดมา
 ในกัปอันนี้ ย่อมเสด็จมาสู่ค้อยสุเทพนี้ช้คันทพระองค์เด ประการหนึ่งพระ
 เมืองแกวแต่งหือชาวเจ้าไฟเวียนหนึ่งล้อยังเมืองอางวะ แต่งราชทูตไปกับ
 ด้วยชาวเจ้าทางหลายหนเด เมื่อขนนชุนอางวะถามว่าดั่งนี้ ดูเจ้าทางหลายยัง
 ได้ไฟไหวมหาธาตุเจ้าค้อยสุเทพว่าอัน เมื่อนนอพุทธราชทูตกล่าวว่ามีชา
 ฆหลายบไฟไหวแต่ว่าอัน ชุนอางวะว่าดูเจ้าทางหลายนบุญนอยนอว่าอัน
 เหตุใดแต่ว่าอันชะเทเด ราชูพระพุทธเจ้าทางมวณมีในที่ใด อันเทวดา
 ปรกษานันจักไฟรวมในเจดีย์ค้อยสุเทพเจ้าหนีก่อน ในเมื่อพันถวน ๕ บอ
 มวรแต่ดองอัน จึงจักไปรวมกันในเคาไม้มหาโพธิเด เหตุตั้งอันมุกคด
 ผู้ได้ไฟไหวพระมหาธาตุเจ้าค้อยสุเทพน เป็นดั่งไฟไหวคันทพระพุทธเจ้า
 เมื่อยังชรมานค้หตเด ประการหนึ่งแต่ยังมีตั้งมราชาน ๑ อยเมือง
 หงสาวค้ ชาวเจ้าทางหลายทางเข้ากค้ทางหงสาวค้ค้ อันได้มา
 เชียงใหม่ทนาย่อมถามว่านเนอ ดูเจ้าทางหลายยังไฟไหวมหาธาตุเจ้าค้อยสุเทพ

บอกอันชาวเจ้าอินผู้ได้ไฟไหวนั้นกล่าวหาว่า ผู้ซำกได้ไฟไหวพระมหาธาตุเจ้า
 แดว่าอัน ที่นพระสังฆราชท่านนั้นมาสั่งฆ่าแถมว่าจรรกดี ก็ยอมเอา
 หือทานแก่ชาวเจ้าทั้งหลายผู้นั้นชคนแถม พระสังฆราชจึงกล่าวแก่ชาวเจ้า
 ทั้งหลายว่าดังนี้ บัดเดยวอนธาตุพระพุทธรเจ้าจักไปรวมกันไนเจตียเจ้า
 ดุ้เทพนชู้พระองค์แถมแถมว่าอัน เหตุคิงอันคนแถมเทวดาทิงหลายอันได้
 ไฟไหวพระมหาธาตุเจ้าแถมกระทำดีการบูชาแถมอดังได้ ไหว้พระพุทธรเจ้า
 เมื่อยชรมานนหดหดแถม ยังมีผู้ ๑ ชื่อว่าหมิ่นตามันบ่หือนได้ ไหว้พระ
 มหาธาตุเจ้าลู่เทพลี้กเถอ มันดิ ยินคำจาเหยของนแห่งชาวเจ้าทิงหลาย
 อนดุกหงส์ดำคิม่าจันน มันลวดคิมบิตได้มันคียนคิมมากนคิ มันจึงลอดเอา
 คำขอมือออกหือข้างคำค้เป็นจิงโกได้พระมหาธาตุเจ้าลู่เทพแถม มันจึง
 บอกคำอันชาวเจ้าหงส์ดำจาถึงพระมหาธาตุเจ้าลู่เทพ ก็กล่าวดีกเดริญยกยอ
 ว่าประเสริฐนคิหือปรากฏแก่คนทิงหลายวันนนั้นเด เหตุคิงอันบคคด
 หึงชายทิงหลายผู้ได้ไฟไหวนั้นบเควพยำการกระทำดีการบูชาด้วยมือสืบ
 กดี เครื่องกรียามคินว่าเขาคอกคอกไม้จันทนมันคนชของหอมทิงหลายกดี
 ด้วยเงินแต่คำเดือผ้าแถมแถมแหวนเข่านา โภชนอาหารทิงหลายกดี จงระนคิเถิง
 คุณพระพุทธรเจ้าด้วยบทว่า ได้ ภควา อิติบิ สัมมาลัมพุทโธ นี้แถม
 ได้ใจไฟคิงนใจ ๆ อย่าว่าจักได้ปากจากบด้วยผู้ใดผู้หนึ่งดีกคนยามเมื่อ
 ผงประทักษิณนนั้นเถอะ จักปรภาณเหยของโตกดีลัมฤทธิชู้ประการชะแถม

อิติ พาสุเทวปพพตวชิระธาตุรูปโน นิฉฐิตโต กถ้าวค่านาน

พระมหาธาตุเจ้าลู่เทพเทานกอนแถม ๑

ตำนานธรรมราชเกี่ยวกับเชียงใหม่

ครั้นวิสต์จักกล่าวโบราณตำนานธรรมราชอันจักเกิด เมื่อลัพพัญญ
 พระพุทธเจ้าเรายังรรมานตั้งสอนัดตตโลก จรเดินถ้ำคัมบ้านน้อยเมืองใหญ่
 ท่งหลาย มาชอดดอยอัน ๑ ชื่อคักการบัพพต ไทยว่าคดยทักการ พระกั
 มาชอดสวนแห่งชายเฒ่าแก่สองผิวเมี้ย ย่าสองเฒ่ามีศรัทธาขินดีเอาแดง
 ๗ ตกหือทานแก่พระพุทธเจ้า ว่าแดง ๗ ตกุนันบ่อดบ่บริสุทฺธเหตุหนุกัดกิน
 แดลูกแดเห็น้อย พระพุทธเจ้ากรับเอาฉินแล้วพระพุทธเจ้าก็เยี่ยมหือน้อย
 หึงหือปรากฏ มหาอาณนทเจ้าห็นจึงถามว่าข้าแห่งพระพุทธเจ้าเยี่ยมหือ
 เหตุใดชา พระพุทธเจ้าจึงกล่าวว่ถักกรอาณนทชายเฒ่าแก่ผู้นเด หือทาน
 แดงแก่ตถาคตฉินนี้ มหัดตกปริสุตฺตุนจักได้เป็นพระยาธรรมคน ๑ ชื่อ
 สู้ฉินธรรมราช จักรักษาตาดตถาคตได้พันปีฉินถัน ๓ ยังบ่พอพัน
 อายุกนผู้หนึ่งบั้นชะเด เท่าว่าชายผู้นเดหือทานแดงบ่บริสุทฺธ ก็บ่ได้ยาเงา
 พระตถาคต จักได้เกิดในตระกูลต่ำอันยอมจึงจักได้เป็นพระยาธรรมเมื่อตุน
 ได้ ชื่อว่าสู้ฉินธรรมราชในฐานทนบั้นชะเด เมื่อพระยาธรรมบ่เกิดเถอนน
 เหตุท่งหลายจักเกิดมีมากนั ก็คืออุกกาบาตผู้ฟุงได้ปรากฏห็นเป็นดังดาว
 ชิดไฟในอากาศบั้นชะเด ถัดนั้นชาวโกลัมพีแดทมิพท่งหลายก้าจัดสำตาดนา
 ตถาคตเสียก่อนเมื่อฉิน โกลาหุดจักเกิดฆ่าพันกัน จักฆ่าท้าวพระยาเสียบั้น
 ชะเดเหตุดังฉิน บุคคตฉินมีฉญาอยู่อย่าประมาทเทื่อถันนั้นชาวโกลัมพี
 แดชาวทมิพท่งหลายจักก้าจัดสำตาดตถาคตในเมืองหงสาวดี แดวจักมา
 เถิงในตระกูลราชมนเต คือเมืองเชียงใหม่บั้นชะเดในกาดนนั้นฆ่าปุกทุกท่ง

มฆวาฬ เราทั้งหลายบ่อาจห้ามสังข์ดังตัวทั้งหลายได้แล เหตุสังข์ตัวทั้งหลายใจ
 บาปมากนักแล บัดนี้สังข์นาพระโคตมเจ้าหากดั่งไว้ ในเมืองดังกันนั้น แพร
 ไฟเรื่องทีใดนั้นชา กูอินทรีก็กล่าวว่ว่าสังข์นาพระโคตมเจ้าไฟเรื่อง ในปัจจุบัน
 คนวรูร่เขียงใหม่บัดนี้แล อริยมุตไทยเจ้ากล่าวว่ เทวโลกก็จักเปลว
 เดี้ยงจากเทวดาใหม่มนุสส์เมืองคนจักนิบหายแล คุณกรมพระราชท่านจักลงไปได้
 จุงเขียงหนึ่งลือไฟไว้ในมนุสส์โลกเมืองคนโพ้น เพื่อดั่งล่อนฝูงคนตามอัน
 ควรเทื่อะ อริยมุตไทยเจ้ากล่าวว่ท่านนั้นเดื่อหือคาถาอันเป็นอักษร ๔ ตัว
 ว่า อ อ อ ดิ่งนี้เดื่อ ก้เมื่อสุดดีดาสวรรค์เทวโลกแล ในเมื่ออริยมุตไทย
 เจ้าเมื่อเดื่อ กูอินทรีจึงว่่าเพิงสุดตัวทั้งหลายใจบาปนักมีบาปได้กระทำ
 เดื่อ หันสังข์ตัวทั้งหลายตายไฟใหม่ ในนรกมากนัก หันท้าวพระยาเจ้าเสนา
 เจ้าหมื่นเจ้าพันบ่าวแก้วทุกคน กะทำบาปมีปาณาติบาตเป็นต้น กะทำเบียด
 ในสังข์นามีต้นว่าสังข์มมังสังข์ เดื่อมังสังข์รูปเจ็ดรูปพระเจ้าเด
 มหาโพธิ์องค์ทำอนันตริยกรรม มีต้นว่าฆ่าพ่อฆ่าแม่ฆ่าอรหันตาดมณ
 พราหมณ์ต้นมีศัตถ์ฝูงนี้ ตายก็ได้ ไฟใหม่ ในอวิจันนรกมากนัก ฝูงบ่ตายเทื่อะ
 ก้ฆ่าพันกันมากนัก ในเมืองคนคนใดกันเดื่อจักพากันไฟตกอวิจันนรก
 เดื่อห้องสังข์นาบ่้องกระทำผิดมากนัก ครูตายก่อนอยู่ถ้ำถูกศิษย์ถูกศิษย์ตาย
 ก่อนอยู่ถ้ำครูทีโถถันรกกมีเดื่อ พุทธสังข์นาบ่กถอยเถี่ยวดงเทเดื่อ กูอินทรี
 บ่อาจจักดงห้ามได้เดื่อ นับแต่ปีไฟได้ ๖๐ ปี คนทั้งหลายฝูงใจบาปจักถึง
 บกบาง คนทั้งหลายในเมืองใหญ่เมืองน้อยยังหุดออยู่เดื่อน้อยเดื่อน้อยชะเด
 เหตุดังอันตู่ทั้งหลายฝูงมีบุญอย่าได้บ่ระมาท จุงเว้งกะทำบุญอย่าได้กระทำ

บาป บ่นานเท่าใดคนทั้งหลายจัก โทษฆ่าฟันกันมากนัก ตราบถึงปีกาเป็
กฐินทรงจักลงมาสอนได้ชะแแต่ กุเท่าเดือนคนทั้งหลายฝูงใหญ่บุญจูงเร่งกระทำ
บุญเทื่อะ พริกตั้งท่มถัดมพริก ๑ พริกโครนมประหนมบัววัด พริก
ถ่มุทชโล่มถ้าย ปลพญา ชมมวราชา ภวีสต์ติ คาลาพระราชมอยได้แห่ง
ชาวใต้ มีมาอยู่หนองมวน ๑

ศักราชได้ ๘๒๕ ตัว อจวิชัย ๒๕ จำพวกจกมีด้วยลำดับกัน เพ็ง
รู่ตามคาลานเปนนครภาด้าชาวดังกาแบ่งดงนี้ ยนิฮาวา อีสมีโยย ปวีติ
อึกาเด็ดกปกรูปเมรเล่มมิ ปตินิชิ ภิ ปเทนิรูปภัก ทูปาสี มนปุกุเพชท์จ
ดงนี้ แปะตดองได้กบฏกแด ไ่วทส์วิชตำนานนึ้แลเป็เบ็กเด็ดศักราช ๘๒๐
พระยาไชยเส่นคตบักัดโกตั้งศักราชตัว ๑ ใหม่เด แปะเบ็กเด็ดศักราช ๘๔๐
เดือนวิสาขะเพ็ง ไทยกตยเมงวันพุมยามพาดันเข้า พระพุทธเจ้าเกิด
เด ปเมิงเมาศักราช ๓๖๘ เดือนวิสาขะเพ็งวันพุมไทยกตเม็ด พระเจ้าออก
บวช ปีกาเดาศักราช ๓๗๕ เดือนวิสาขะเพ็งวันพุมไทยกตบดินพระเจ้าตรัด
ดัพพัญญูเปนพระ ปเมิงไชศักราช ๔๐๘ เดือนผัดคุณเพ็งวันอาทิตย์ไทย
กตไช้พระเจ้านิพนพาน เดือนอาถัพหลบถมตั้งคายนานอรหันตา ๕๐๐ คน
ป็รวายชง้าศักราช ๒๓๘ ล้านนา ๑๐๐ วัดถ่า ทุติยตั้งคายนานอรหันตา ๗๐๐
คน ปีกาบดินศักราช ๖๐๔ ล้านนา ๑๘๘ วัดถ่าเดือนวิสาขะเพ็งยามพาด
ดันเข้าพระยารรรมาโล่กเกิด ปีกาบชง้าศักราช ๖๓๖ ล้านนา ๒๑๘ วัดถ่า
เดือนวิสาขะเพ็งพระยาอ โล่กปราบชมพุกวี่ป คติยตั้งคายนานอรหันตา
พันคนเด แปะเบ็กยี่ศักราช ๘๐๐ ล้านนา ๓๘๒ วัดถ่าพระยาครวัจกชทุตบี่
กตเม้า ตั้งศักราชใหม่ตัว ๑ ล้านนา ๓๘๓ วัดถ่าเด

เถิงปักัดเกล้าคักราช ๖๗ ทั่วสำเนา ๕๕ วัตถุประสงค์ คีปีฎกพุทธวจนขัน

ไปตุลก พระยาอฏกเปนพระยาดังกา ปี่ระววยใจคักราช ๑๑๗ สำเนา

๕๐๐-วัตถุประสงค์ พระยามิตินทรวกับบมหานาคเส่นขรรคมยุท ๗ ปี่ระววยสัน

คักราช ๓๑๗ สำเนา ๗๐๐ วัตถุประสงค์มาโดยวัตถุประสงค์มัน ฤษัสร้างเวียงหริ

ภุญไชย ปี่เบ็กเล็ดคักราช ๘๐๐ ทั่ว สำเนา ๑๑๘๒ อนุททขรรคมราช

ตัดเถิงปักัดโกตั้งคักราช ๑ ทั่ว สำเนา ๑๑๘๓ พระยาดาวจงเกิดโอบา

ปักัดคุดอยท่ง ปี่ระววยใจคักราช ๕๑๓ สำเนา ๑๗๐๐ พุทธโฆธำไพลังกา

ปักัดโกคักราช ๖๐๑ สำเนา ๑๗๑๓ วัตถุประสงค์ม้งรายเกิดเมืองเงินยาง อายุ

๘๐ ปี่เบ็กเต่าดี คักราช ๖๕๕ ม้งรายสร้างเวียงเชียงใหม่ ปี่เบ็กคักราช

๘๗๗ สำเนา ๒๐๕๘ ม้งทวาเกิด ปี่เบ็กข้งำคักราช ๘๒๐ สำเนา ๒๑๐๒

วัตถุประสงค์เสี้ยเวียงหัวทิ ปี่เบ็กเป่าคักราช ๘๒๗ สำเนา ๒๑๐๘ วัตถุประสงค์

เสี้ยเวียงถวน ๒ ปี่เบ็กคักราช ๘๓๐ สำเนา ๒๑๑๒ เสิ้โยธิยาถวน ๒

ปี่เบ็กยี คักราช ๘๕๐ สำเนา ๒๑๒๒ มหาเทวีจุก ปี่เบ็กเม้าคักราช ๑๕๑

สำเนา ๒๑๒๓ วัตถุประสงค์ม้งขอมากินเมืองเชียงใหม่ ปี่เบ็กคักราช ๘๕๒

สำเนา ๒๑๒๔ ตักแตนตกเมืองเชียงใหม่ ปี่เบ็กข้งำคักราช ๘๕๕ สำเนา

๒๑๒๖ พระยาเส่นพาชาวเชียงใหม่เมื่ออยู่หังสา ปี่เบ็กเล็ดคักราช ๘๖๐

สำเนา ๒๑๕๒ สุวันณมนัชาคุราชตัด เถิงปักัดใจคักราชตั้งใหม่ ๑ ทั่ว

สำเนา ๒๑๕๓ แค้นไฟได้ ๘๕๘ ปี่ เถิงปี่ระววยดี สำเนา ๓๐๐๐ วัตถุประสงค์

แด ปี่เบ็กข้งำคักราช ๘๖๐ สำเนา ๓๐๐๒ ทล่มุททเสเดยขรรคมราชได้

พระยาบัสเส่นเปนพระยาขรรคมตัด เถิงปักัดเม็ดคักราชตั้งใหม่ ๑ ทั่ว สำเนา

๓๐๐๓ วัตถุประสงค์แด แค้นไฟได้ ๘๓๘ ปี่ สำเนา ๓๘๕๒ ปี่เบ็กเล็ดคักราช

๘๓๘ ล้านนา ๓๘๕๓ วัตถุประสงค์ ขวามาดัชรบรมราชคัต เถิงปักดโก่ตังคักกราช
 ใหม่วัด ๑ ล้านนา ๓๘๕๕ วัตถุประสงค์ ปี่รวายลี้คักกราช ๘๕๘ ล้านนา ๔๘๐๐
 ทโยภอุบุปษนติ ปี่เมิงโก่คักกราช ๘๘๘ ล้านนา ๔๘๓๑ ข้างม้าคายมากนัถ
 ปี่เมิงโก่คักกราช ๘๘๐ ล้านนา ๔๘๓๒ หาคนคัตบได้เต ปี่รวายลี้คักกราช
 ๑๐๕๘ ล้านนาเท่า้นแท้เต ล้านนา ๒๐๐๐ วัตถุประสงค์ขร ๕ คิวชื่อวา
 วิดีสุตทาเปณยุคมี่ดงนี้ แลวิดีสุทชยุคยังมีอรหันตาชัณนาลวอนประกอบด้วยเต
 วิชชา ๘ พากิญาพันหัวท่มี่ดงนี้แล ตมาชยุคยังมีอรหันตาชัณนเปณสุกข
 วิปัสสโกถแพ้นถ้วน ๒ แลตั้งยุคชาวเจ้าเตคนคฤหิษฐู๋เทัยรย้อมชนชววย
 วิชาคี่ดบ่ขาด แลแพ้นถ้วน ๓ แลตั้งคตยุคชาวเจ้าเตอุบาถกทั้งหลาย
 เทัยรย้อมชนชววยสุดเรียน พันถ้วน ๔ แลทานยุคชาวเจ้าบ่ตามวินยลิกขา
 บทพระเจ้า เทัยรย้อมหือไปบอกแก่อุบาถกอุบาถกทั้งหลายหือได้คี่ด
 แลทานเตโพชชาเตได้เตเห็นอ เตมีในเถรคาถาเตทานยุคชาวเจ้า
 เมื่อพระเจ้ายังชรมานมาเมตคาคัดควเมืองเซียงรายมาบิณฑบาตชอชชัตงเขา
 พระยาคอยแซกเต้า ขาทัง ๒ ผอเมัยเขาเซ้างกับหมากม่วงมาได้บาค
 พระเจ้า ๆ ก็รับเอาฉนแลว ขาหั้นกยนตั้งตั้งค้ำปราถนาว่า ด้วยเศร
 บุญเผื่อข้าได้ หือทานนี้ ขอ หือ ขาได้เกิดเปณพระยาในบ้านในเมืองต
 นี้แล พระเจ้ารำเพิงคหั้นบุญถ่มภารมัยยังจักเปณในเมื่อภททกบ่อนน มี
 ประมาณว่าได้ ๗๗ ทัดหัดคาย พระเจ้าจึงว่าคนมิ่งตายก็จักได้ ไปเกิดใน
 เทวโลกก่อน คนจุติจากเทวโลกจักได้มาเกิดเขาปฏิสันธิโอปาปัตติใน
 เต้าไม้หิน เมื่อล้านนาถูกถากคในพันถ้วน ๓ มีในปักดโก่คักกราชได้ ๘๐๐ คิว

จักปรากฏได้ชื่อว่าดาวจง จระเป็นพระยาในเมืองเงินยาง มีลูกผู้ ๑ ชื่อ
ว่าดาวพงกนเมืองลับกันไฟได้ข่าวดาวดำดับชื่อฉนั้น ดาวเต้า ดาวพ่อ ดาว
จ้อ ดาวเต้า ดาวพรหม ดาวกับ ดาวกั้น ดาวเกียง ดาวทิ้ง ดาวซา ดาวดาว
ดาวส้ม ดาวเจือง ดาวลาว ดาวเงิน ดาวคิม ดาวขุนพาน ดาวขุนเมง โอบ
ปาติกมันได้เป็นพระยา ในที่ชาวตามมีประมาณ ๘ ที่ จักได้เป็นมั่งรายน
ที่ถ้าดาวขุนเมงในระหว่างชาวตามนี้ได้ ๓๐๐ ปีจึงเป็นมั่งรายน มาถึงท้าว
ชายตายได้ ๒๕๕ ปี แต่ท้าวชายมีเมีย แต่มีภรรยาไฟเจิงมีเท่าเส็ด ได้ยี่
สิบปีแต่

เขตต์วัดและที่กัลปนา

จุดศักราชได้ ๑๑๖๒ ตัว บ๊วอกส์นำกัมโพชณพิไลย์ไทยภาส่าว่า
มีกตสันเดือนผลคุณออก ๘ คำเมืองวันศุกร์ ไทยกามซ่งำแดนไซคุมชาตุ
ชาตุเทพได้เมื่อตายแต่มีเขยนเอาน่าหนึ่งคืนปักช่องดองนำห้วยคอยอันเป็น
ที่พุทธรต้นตกท้าวพระยามหากษัตริย์ ดับดับมาแต่ก่อน กับด้วยนายขนาน
นั้นทอนเป็นหลานแห่งพระยาเจ้าผู้เฝ้าว่าเขตต์วัดหนวันออกเอาดอง ๕ เป็น
แดน ต้องไฟบ้านบ่าแดงไฟหน้าวัดบ่าซางสันดอยงามหัวสันงัวเถ่า ไปแล้ว
ห้วยชายไฟกวดคอยเหล็กดงไฟแผ้วแม่น้ำเหี้ยะ วัดห้วยถ้วนพิกชนไฟผา
ดำเวียงดงไฟผากันงัวเถ่า อันเด็กเป็นรอยูเห็นอพยงันนั้นไฟเอาน่าแม่ท่า
ซ่างเป็นแดน ชนไฟแผ้วสันดอยดับแม่พานหน้าวัดเมืองหระนั้น เป็นแดนนา
ไหลดงไฟ ทางวันตกเป็นเขตรเมืองนำไหลดงไฟทางแม่พานเป็นเขตรวัด

ไปตามฉันทน์^๕ ไฟแผ่วกวดคอยแดนไต่ดั้นไฟแผ่วกวด แม่ปั่วทางเหนือ เขา
 คอง & ชนไฟแจ่งหนองใหม่ คัดไปดบแม่ตรงองคัตไฟหาดั้นเหมือง หัว
 ท่งข้างเคียนน่นแคว ไต่ทางนไฟแผ่วดั้นแม่ชรววย ชนไฟตามดั้นนเรียวย
 ไฟแผ่วกวดแม่ปั่วชุนแม่ในนนแคว น้ำไหลไฟทางเหนือ เป็นที่เหมืองน้ำไหล
 ไฟทางใต้เป็นที่วัดแด ก่อนหินหัดกพนเช่น เจ้าองค์กนเมืองได้หยาดน้ำ
 หมายทานไว้ศรียบเมียร ๕๐๐๐ วัดสำแล้ว เหตุพระยาเด้าพระยาคัดวาคำกับ
 ด้วยกัน ลวดช้ำทานเป็นเขตรวัดเขตการเมืองไว้มีฉันทน์เด ๗

จุดศักราชได้ ๓๑๙๐ ตัวออกส่งนำกัมโพชฌพัสสัยในคิมหันตฤตุมวระ
 ตัวดำระมาดภุมวารโอง ไทยภาตว่าปี่เป็กได้เดือนแปดแรม ๑๕ ค่ำ พรว่า
 ได้วันอังคารไทยกัตไซ ไต่หนักชัตตฤกษ์ตัวถ้วน ๓ ชื่อกิตติกา เทวตาปรากฏ
 ในประสภ ปรถวีราชฤกษ์กยามยามก็เต็มวันเมงก็หมดได้ วันไทยก็หมด
 ปอดเป็นสุภวารยอชวันดี เหตุนี้หมายมีพระองค์ตนเป็นเจ้าของ ปั้นแห่ง
 มหาอิสต์วาริปเบ็งในรตนคิงสาอภินอปรูศรีครุรัฐฐูพระนครเชียงใหม่ราช
 ธานทันเป็นเค้า เจ้ามหอุปราชาเป็นประธาน แดเจ้าพระยาราชวงศ์
 แดตั้งดำคราชบุตร แด ๓๒ ชุนพร้อมเหนือส่งนามเจ้าชุนตน จึงจะพร้อมกัน
 ด้วยกันทานยังเขตรน้ำหนึ่งดินแถบใหม่ ที่เขตรหรือเป็นเขตรวัด ที่เขตร
 เมืองหือเป็นเขตรเมือง มีฉันทน์แจ่งจิง เทดหัดแด จุดศักราชได้ ๓๑๘๘ ตัว
 บดบเด้า เดือนเก้าออก ๑๐ ค่ำ พรว่าได้วันพฤหัสบดี ได้รารณาเจ้าอารักษ์
 ดัชารตมาชุนาว่า ด้วยที่แดนดินที่ฟงยังมะเดผาปน หากเป็นที่เราเจ้าองค์
 ทานถ่าม เขาได้อบหือเจ้าหน่อเมือง เจ้าราชวงศ์ได้เอาใจได้หือระวงรักษา
 ได้หมายไว้ มีฉันทน์แจ่งจิงเด ๗